

MOTTATT

27 OKT 2009

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Oslo 26. oktober 2009
Ref; mb.

Vedr. Høring om utvidelse av ordningen med regionale verneombud til renholdsbransjen og hotell- og restaurantbransjen.

Vi viser til høringsnotat av 25. juni 2009.

NHO Reiseliv organiserer i alt ca. 2300 bedrifter, med en klar overvekt på grupperingene hoteller og serveringssteder.

Med bakgrunn i eksisterende ordning med regionale verneombud innenfor bygge- og anleggsbransjen fikk Econ i oppdrag av departementet å gjennomgå og vurdere ordningen, samt foreta en vurdering av hensiktsmessigheten av å utvide ordningen til andre bransjer.

I rapport 2007-094: "Erfaringer fra ordningen med regionale verneombud", skriver Econ på side 75: *Vi mener at grunnlaget for å opprette en RVO ordning i nye bransjer bør utredes nærmere, og at en utvidelse av ordningen må sees i sammenheng med en bred vurdering av hvilke virkemidler som er best egnet til å bedre arbeidsmiljøet i utsatte bransjer.*

Vi mener det er et stort behov for å en nærmere kartlegging av hvilke oppgaver et regionalt verneombud skal ha innenfor nye bransjer. Det vil også ha betydning for organisering og hvilken kompetanse det skal legges vekt på ved rekruttering. Vi anbefaler at faglige og organisatoriske problemstillinger avklares før en utvidet ordning eventuelt opprettes, vi tror at "å la veien bli til mens man går" ikke er det mest effektive.

Tidligere har Statskonsult i sin rapport fra 1993:6 "Evaluering av ordningen med regionale verneombud i bygge- og anleggsbransjen", konkludert med at forskriften om regionale verneombud bør oppheves og at det ikke er grunnlag for å gjøre den gjeldende for andre bransjer.

Til tross for disse anbefalinger foreslår departementet ordningen innenfor hotell- og restaurantbransjen, som er en utvidelse, bygget over samme lest som for bygg- og anlegg.

I henhold til Arbeidstilsynets årsrapport for 2008 hadde Hotell- og restaurantvirksomhet 0 **arbeidsskadedødsfall** både i 2006 og 2007. Bygge- og anleggsvirksomhet hadde henholdsvis 5 dødsfall i 2006 og 8 dødsfall i 2008. Innenfor jordbruk var tallene henholdsvis 4 for 2007 og 12 for 2008.

Videre viser oversikten over **registrerte yrkesskader** for årene 2006 – 2008 en positiv tendens innenfor hotell- og restaurantbransje. I 2006 var det 366 registrerte skader, i 2007 var det 342, mens det i 2008 ble registrert 249 yrkesskader.

Dette er langt lavere tall enn for en rekke andre næringer. For bygg- og anlegg var tilsvarende registrerte skader 2675 (2006), 2581(2007) og 2051 (2008). Helse- og sosialtjenester "topper" statistikken for registrerte yrkesskader med 5443 i 2006, 4687 i 2007 og 3568 i 2008.

Til orientering vedlegger vi utdrag av Arbeidstilsynets årsrapport 2008 sidene 30 – 33.

Ovennevnte viser at helse-, miljø- og sikkerhet (HMS) sammenlignet med andre næringer blir godt ivaretatt innenfor bransjen.

Det er også verdt å nevne i denne forbindelse at virksomheter innenfor bransjen er pålagt å ha bedriftshelsetjenesete (BHT) etter Forskrift nr. 2009-02-11 nr 162.

NHO Reiseliv er således av den oppfatning at det ikke er dekning for forslaget om å påføre alle virksomheter i bransjen en avgift for å drifte en ordning som det etter et HMS-perspektiv ikke er behov for.

Arbeidsmiljøloven har regler knyttet til bedriftenes plikt til å ha verneombud og arbeidsmiljøutvalg. I henhold til § 6-1 skal det velges verneombud ved en hver virksomhet, dog slik at det ved virksomheter med mindre enn 10 arbeidstakere kan skriftlig avtales en annen ordning.

I samme paragraf er Direktoratet for arbeidstilsynet tillagt myndighet til å fastsette at også slike virksomheter skal ha verneombud.

Siden det allerede i dagens regelverk er bestemmelser knyttet til å pålegge virksomheter å ha verneombud, er NHO Reiseliv av den oppfatning at nevnte regelverk i større utstrekning skulle vært benyttet fremfor å påføre alle bedrifter innenfor en bransje en egne avgift for å finansiere en ordning med regional verneombud.

I høringsnotatet fremgår det at de regionale verneombudene innenfor hotell- og restaurantbransjen skal ansettes i Fellesforbundet, samtidig som det anføres som et argument for å innføre en ordning med regionale verneombud at organisasjonstilknytningen innenfor næringen er lav.

Etter vår oppfatning legger departementet her opp til et system der faren for å blande roller er stor.

I denne forbindelse er det også av interesse å merke seg professor Stein Evjus kommentar i tidsskriftet "Nytt i privatretten nr 3/2009", side 8:

Et ganske annet tema er forslaget om utvidelse av ordningen med regionale verneombud til renholdsbransjen og hotell- og restaurantbransjen. Det er i utgangspunktet begrunnet med lav organisasjonsgrad og svakt organisert HMS-arbeid i disse bransjene. Det mest kontroversielle er formodentlig den foreslåtte finansieringsordningen, som følger den man har i bygge- og anleggsbransjen. Den innebærer at de regionale verneombudene skal finansieres gjennom en avgift som skal betales av samtlige arbeidsgivere i de berørte bransjer, med en promillesats av lønnsutgiftene. Det innebærer i realiteten en arbeidsgiverfinansiering av fagforeningsaktivitet.

Sammenblanding av roller er etter vår oppfatning ikke til å unngå ved en slik oppbygning som departementet foreslår. Erfaringen fra bygge- og anleggsbransjen underbygger dette; ref høringsnotatets side 13 og 14.

Selv om de regionale verneombudene skal benytte eget klesplagg, eller andre særkjennetegn, vil de bli oppfattet som representanter for fagbevegelsen ute på bedriftene. Samtidig vil de regionale verneombudene lett komme opp i situasjoner der det kan være vanskelig å skille mellom HMS-relaterte forhold, og rene fagforeningssaker.

Mulighetene for sammenblanding forsterkes når et av kravene for å bli tilsatt som regionalt verneombud er at vedkommende har vært tillitsvalgt i minst tre år.

Departementet synes selv å være klar over faren for sammenblanding av roller, på denne bakgrunn er det derfor betenkelig at departementet allikevel foreslår at de regionale verneombud skal ansettes i fagbevegelsen.

Det er samtidig beklagelig at departementet ikke drøfter de rettssikkerhetsmessige aspekter ved å overlate tilsynsmyndighet til private aktører.

NHO Reiseliv er av den oppfatning at regionale verneombud i tilfelle skal være ansatt i Arbeidstilsynet, og utøve sin funksjon i kraft av de retningslinjer som gjelder for dette. Finansieringen av regionale verneombud bør som en konsekvens av dette, skje via overføringer på statsbudsjettet.

Kommentarer til enkelte paragrafer i den foreslåtte forskrift.

Ad §§ 1 og 6.

Det er betenkelig at departementet i de utfyllende kommentarer til selve forskriftsteksten til disse to paragrafer legger opp til at de regionale verneombudene også skal ha en "tips-funksjon" overfor arbeidstilsynet på områder som går ut over det som direkte fremgår av de nevnte paragrafer. Muligheten for sammenblandingen av helse- miljø og sikkerhetsarbeid og saker som er knyttet til lønns- og arbeidsvilkår blir etter vår oppfatning forsterket, og underbygger vår tidligere anførsel om at de regionale verneombudene i tillegg skal være ansatt i arbeidstilsynet, og være underlagt Arbeidstilsynets regleverk.

Ad §§ 3 og 5.

NHO Reiseliv går i mot at de regionale verneombudene skal oppnevnes og ansettes av forbundene. I tillegg til våre allerede fremførte anførsler knyttet til dette, er vi av den oppfatning at regionale verneombud nødvendigvis ikke må ha innehatt tillitsverv i fagbevegelsen. Det må, slik vi ser det, være langt mer formålstjenlig at det er interesse for HMS arbeid og forståelsen av dette som vektlegges. At departementet gjennom sitt forslag ønsker å utelukke personer pga deres manglende tilknytning til fagbevegelsen finner vi nærmest oppsiktsvekkende.

Oppsummering.

Dersom departementet allikevel mener at det er nødvendig å utvide ordningen med regionale verneombud til også å omfatte hotell- og restaurantbransjen, må ordningen være underlagt Arbeidstilsynets administrasjon. Det er meget uheldig at tilsynsoppgaver knyttet til norsk HMS lovgivning legges over på private aktører. Det må være slik at tilsynsoppgaver som er knyttet til offentligrettslige forhold, skal ivaretas gjennom offentlige organer. Bare på den måten ivaretas næringslivets behov for kontradiksjon og rettsikkerhet. I tillegg vil man få et langt mindre byråkratisk system enn med forslaget som omfatter både fondsstyre og arbeidsutvalg.

I strid med de prinsipper som for øvrig gjelder innenfor trepartssamarbeidet, fremmer departementet den ene parts interesser og lar den annen part dekke kostnadene, fremfor å følge de anbefalinger som er gitt gjennom uavhengige konsulentrapporter (Statskonsult og Econ).

Forholdet til trepartssamarbeidet blir mer utfyllende kommentert i NHOs høringsvar.

For det tilfelle at departementet til tross for våre innsigelser gjennomfører ordningen med regionale verneombud innenfor hotell- og restaurantbransjen, må vi ta stilling til NHO Reiselivs deltagelse i de styrende organer/utvalg.

For øvrig viser til NHO's høringsuttalelse.

Med vennlig hilsen

Knut Almquist
Adm. direktør

1 vedlegg.

for Jostein Hansen
Direktør arbeidslivspolitik

Magnus Brundland
advokat.